

Bilimsel Yayınlara ve Araştırma Verilerine Açık Erişim

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

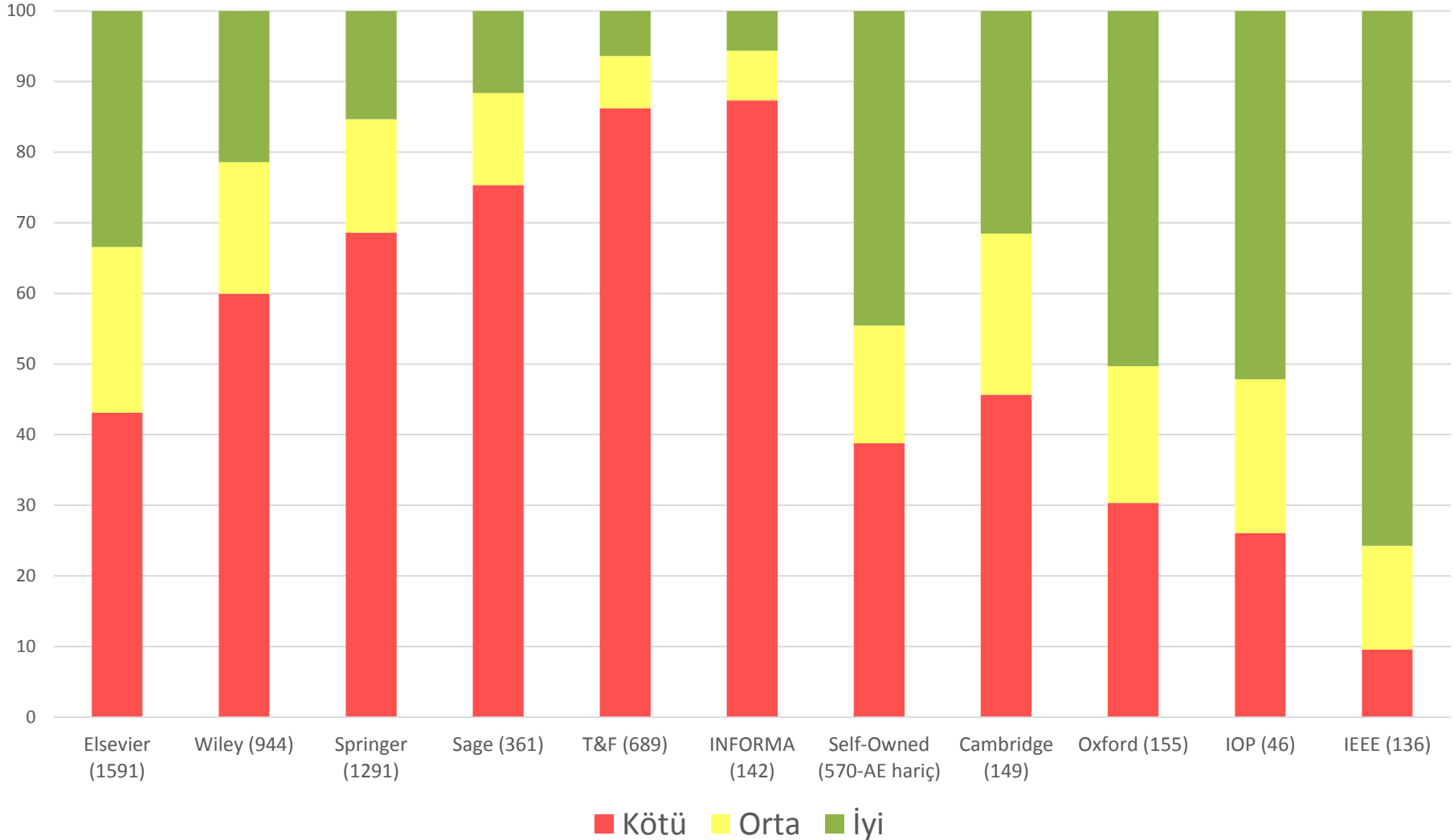
yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/tonta.html

AB2015, 4 Şubat 2015, Eskişehir

Açık erişim

- Kamu kaynaklarıyla yapılan araştırmaların çıktılarına ücretsiz, hemen, sürekli, çevrimiçi erişim (ABD, İspanya, İtalya'da yasayla düzenlenmiş)
- Altın yol (açık erişim dergiler)
- Yeşil yol (kurumsal arşivler)
- Research Excellence Framework (Birleşik Krallık)
- Avrupa Üniversiteler Derneği
- Birleşik Krallık, Almanya, Hollanda, İsveç, Danimarka vd. ülkelerin girişimleri (30+ fon sağlayıcı yaptırımı, 100+ kurumsal yaptırım)

Dergilerin maliyet etkinliđi (2013)

THE COST OF PUBLISHING

JOURNAL PRICES VARY WITH INFLUENCE AND BUSINESS MODEL.

Price of prestige

Open-access prices correlate weakly with the average influence of a journal's articles.

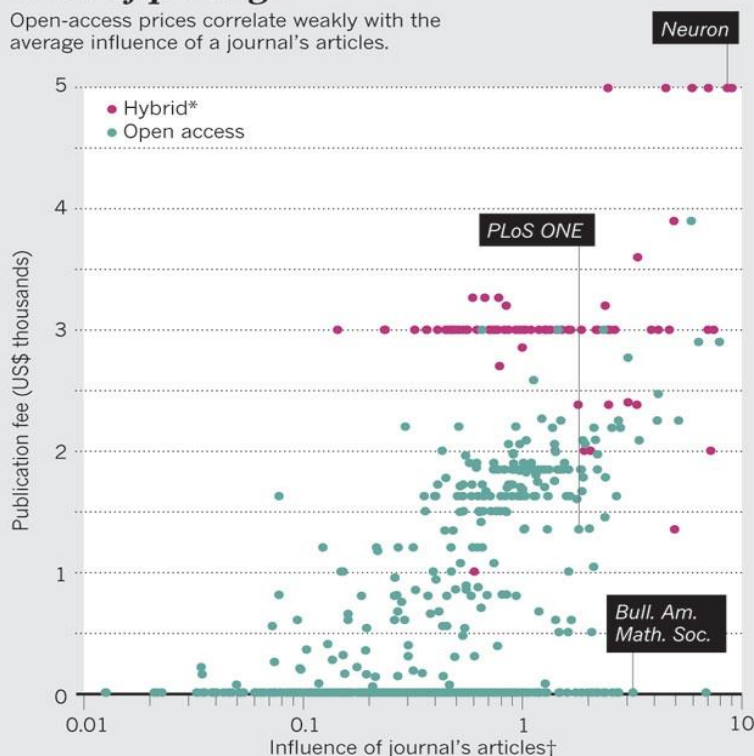

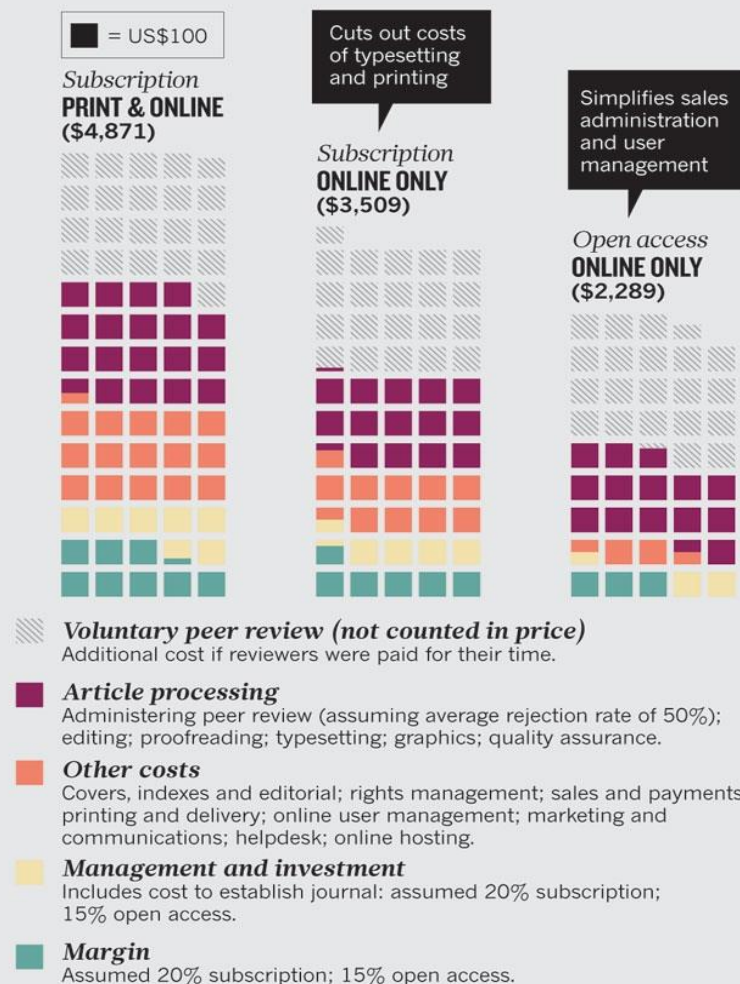
Chart omits open-access journals yet to receive an Article Influence® score.

*Subscription journals that give option of open-access publishing. †Relative score, in which 1 = global average.

The Article Influence score measures the relative importance of a journal, based on the average influence of an article in that journal over 5 years after publication, and normalized so that the global mean influence is 1. Like the impact factor, Article Influence is based on citation counts, but gives heavier weight to citations from papers in journals that are themselves highly cited. See www.eigenfactor.org/openaccess for more.

How costs break down

An economic model shows how switching from subscription to open access changes the costs of publishing.

Data from J. Houghton et al. *Economic implications of alternative scholarly publishing models* (Joint Information Systems Committee, 2009). available at go.nature.com/uqrxqw.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/>

DergiPark
AKADEMİK

Makale Ara

Kurumlar

TÜBİTAK	14
Üniversite	329
Kamu	21
Dernek	30
Vakıf	4
EAH	5
Meslek Odası	6
Özel	41
Diğer	51

“

Dergi	Makale	Kullanıcı
509	118.795	93.698

Araştırma yapan ve
destekleyen kurumlar için

MedOANet Açık Erişim Politikaları Uygulama İlkeleri

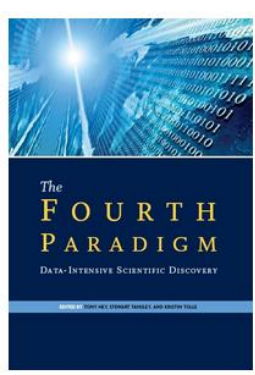
www.medoanet.eu

EN EL ES IT FR PT **TR**

medoanet
Mediterranean Open Access Network

Veri = Bilimin “yakıt”ı

Veri Yayın Piramidi

(2) Verilerin açıklamaları makaleye ek dosyalarda açıklanır

(1) Veriler makalede yer alır ve açıklanır

İşlenmiş veriler ve veri gösterimleri

(3) Makalede veri merkezlerindeki / arşivlerindeki verilere atıf yapılır

(4) Mevcut veri dizilerini açıklayan veri yayınları

Veri derlemeleri ve yapısal veri tabanları

(5) Kurumun çekmecelerindeki ve disklerindeki veriler

Ham veriler ve veri dizileri

Araştırma verilerinin yönetimi

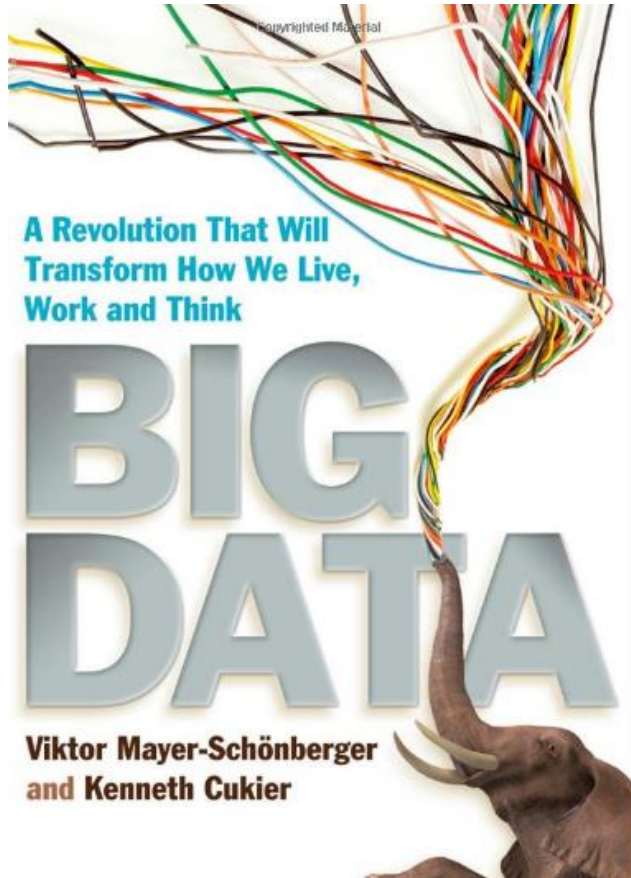

- “Büyük veri” herkese açılırsa Avrupa’da yılda 150-300 milyar avro tasarruf sağlanacak
- AB’ye doğrudan ve dolaylı etkisi yılda 140 milyar avro
- Engeller azalmış ve alt yapı iyileştirilmiş olsaydı bu miktar 2008’de 200 milyar avro olacaktı –Avrupa GSMH’sinin %1,7’si)

Niçin veri yönetimi?

- Araştırma giderleri (ABD yılda 60 milyar dolar, AB FP7'de 50 milyar avro, H2020'de 71 milyar avro)
- Yatırımın getirisi
- Yılda %30 veri artışı (bir insan genomu 30TB, CERN yılda 30PB veri üretiyor)
- Bilimsel buluşların artması
- Araştırmayı kolaylaştırmak
- Bulguları doğrulama gereği / Kötü bilimden kaçınmak
- Araştırma etkisinin artması (atıflarda %9-%30 artış)
- Bilgi edinme özgürlüğü

Büyük veri

- Her gün 2 exabyte veri yaratılıyor
- %90'ı son iki yılda üretildi
- Veri miktarı her 3 yılda ikiye katlanıyor
- Google günde 24 petabyte veri işliyor

Veri yayını – Yıldız kalitesi

K
k
u
l
l
a
n
ı
m
K
o
l
a
y
ı
ğ
ı

Verilerinizi herhangi bir formattaki Açık Lisansla webe koyun

Yapısal veri olarak açın (PDF olarak değil, Excel, CSV vb. olarak açın)

Açık, standart formatlar kullanın (örneğin, XML, RDF)

Nesneleri tanımlamak için URL kullanın (böylece insanlar ve makineler verilerinize erişebilsin)

Verilerinizi başkalarının verileriyle bağlantılandırın

“Bilimcilerin uygun ve etkin bir biçimde verilerini yönetmelerine yardımcı olacak alt yapı olmadan hiç bir veri paylaşım kültürü gelişemez.”

Stefan Winkler-Nees
(German Research Foundation, DFG)

- Monitoring RCUK policy developments
- Recording institutional research data policy and roadmaps
- Guidance on developing a data policy

 Full Coverage
  Partial Coverage
  No Coverage

Research Funders	Policy Coverage			Policy Stipulations				Support Provided			
	Published outputs	Data	Time limits	Data plan	Access/sharing	Long-term curation	Monitoring	Guidance	Repository	Data centre	Costs
AHRC											
BBSRC											
CRUK											
EPSRC											
ESRC											
MRC											
NERC											
STFC											
Wellcome Trust											

Policy
recommendations
for open access
to research data

www.recodeproject.eu

TÜBİTAK'ın veri yönetim politikası var mı?

KANUN VE YÖNETMELİKLER

III-1

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU ARAŞTIRMA DESTEK PROGRAMLARI BAŞVURU, TEŞVİK, DEĞERLENDİRME, YÜRÜTÜLEEN PROGRAMLARIN YÖNETMELİKLERİ

BİRİNCİ KISIM Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1

Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından desteklenecek projelerin; başvuru, teşvik, değerlendirme, yürütme, sonuçlandırma ve sonuçların izlenerek değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Veri konusunda hüküm yok!

- TÜBİTAK Science Europe'a, EuroCRIS'e, üye değil

Ya YÖK'ün, üniversitelerin?

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

(Resmi Gazete Tarihi: 10.04.2002 Resmi Gazete Sayısı: 24722)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Yönetmelik, yükseköğretim kurumlarında öğretim üyesi, öğretim görevlisi, doçent, profesör, doçentlik, uzmanlık, ya da sanatta yeterlik eğitimi tamamlanmış ve bu alandan yönetilen bilimsel araştırma proje tekliflerinin değerlendirilmesi, desteklenmesi, bunlara ilişkin hizmetlerin yürütülmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlaştırılması ile ilgili olarak kamuoyuna duyurulması ile ilgili olarak çıkarılmıştır.

Ayniyat kayıtları

Madde 15- Proje 1 : konuları, faaliyetler ayniyat kaydını müteakip ilgili birimin ayniyat müteakip...

Telif hak

Madde 17 Herkesin elde edilen bilimsel sonuçların telif hakkı ilgili yükseköğretim kurumuna aittir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

1- Kapsam

1- Bu Yönetmelik, yükseköğretim kurumlarında, doktora, tıpta, ya da sanatta yeterlik eğitimi tamamlanmış ve tarafından yönetilen araştırma proje tekliflerinin değerlendirilmesi, desteklenmesi, bunlara hizmetlerin yürütülmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve sonuçlarının duyurulması ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılmıştır.

2- Kayıtları

15- Proje bütçeleri, raporlar, faaliyetler ayniyat kaydını müteakip ilgili birimin mutabakatı ile ilgili birim tarafından tutulur.

Ne yapılmalı?

- Kamu fonlarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen **tüm yayınlara ve araştırma verilerine** açık erişim yasayla düzenlenmeli
- Kamu destekli araştırma yayınları ve verileri yönetimi alt yapısı kurulmalı, hizmetler geliştirilmeli
- Bu yayınlar ve veriler açık arşivler aracılığıyla kullanıma açılmalı
- Yayınlara ve verilere açık erişim araştırma desteği alabilmede ön koşul olmalı
- Desteklenen araştırma önerilerinde **veri yönetim planı** olmalı

Bilimsel Yayınlara ve Araştırma Verilerine Açık Erişim

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/tonta.html

AB2015, 4 Şubat 2015, Eskişehir